

S E R M O N

EN LA SOLEMNE FIESTA,

QUE HIZO

LA MUY ILUSTRE COFRADIA
DE SAN VICENTE
FERRER,

POR CUMPLIRSE EL TERCER SIGLO DE SU GLO-
riosa Canonización, el día 5. de Julio del presente año 1755.
y septimo del Novenario, que celebró el Real Convento
de Predicadores de Valencia.

LE PREDICÓ

EL R.^{mo} P. M. FR. LUIS VICENTE
MAS, DE LA MISMA ORDEN, CATHEDRATICO DE
Prima en la Universidad Literaria.

LE SACA A LUZ

DON JOSEPH DEBON, CLAVARIO DE LA
dicha Cofradia.

Y LE DEDICA

A SU AMO EL EXCELENTISSIMO SEÑOR
CONDE DE CASTRILLO,
&c. &c. &c.

En Valencia: Por Joseph Garcia, plaza de Calatrava.

AL EXCELENTISSIMO SEÑOR

DON CHRISTOVAL

CRESPÍ DE VALDAURA, DELGADILLO
de Abellaneda, Mendoza, Guzman, Sandoval,
Roxas, Orozco, y Toledo, Brondo, Gualvez,
Zuñiga, Muñoz de Castañeda, Bou, Borja, Ve-
lasco, Trilles, Agliata y Lanza, &c. Conde de
Castrillo, de Orgaz, de Sumacarcel, y Serramag-
na: Marques de Villacidro, y Palma, y de la
Vega de Bovillo: Señor de las Baronías de Or-
maza, de Santa Olalla, de la Alcudia de Cref-
pins, y Castillo de Peñarroja: Señor de la Casa
de Mendoza, y de las Villas, y Lugares de los
Estados de la Ribera Alta, y Baxa de la Provin-
cia de Alaba, &c. Grande de España de primera
classe, Unico Patrono de las Capillas del SS.

Christo de Burgos, y de Su-
macarcel, &c.

SEÑOR.

MI SEÑOR:



Este Sermon predicado en las mag-
nificas fiestas Centenarias, con-
gradas à nuestro amantísimo Pa-
dre, Patron, y Payfano San Vi-
cente Ferrer, sale à luz publica para gloria del

A 2

San:

Santo , aunque con gran repugnancia de su Autor. Por estatuto inviolable de la Cofradia se predicò en nuestra materna Valenciana , y se imprime de la suerte que se dixo , à honor del Santo , que no usò de otra , y para conservacion de la misma Lengua. Señor , aunque yo tuviera eleccion en la Dedicatoria de un Sermon tan docto , y tan proprio de su grande , y extraordinario assumpto , naturalmente me fuera à buscar à V. Exc. como el mas proporcionado Mecenas , por el Assumpto , por el Orador , y por mi mismo.

Por el assumpto ; pues no ha contribuido poco la gran devocion , y garvosa generosidad de V. Exc. à hacerle mas magnifico en las inmediaciones de su Casa , con las costosas demonstraciones , que admiraron Naturales , y Forasteros : sobervios , y vistosos Arcos triunfales , precioso ornato de balcones , y paredes , decorosas iluminaciones , y exquisitissimos fuegos artificiales de nueva invencion ; los quales , por comun voz del inmenso concurso , fueron la corona de las Fiestas , y el mas sabroso dexo en la ultima noche. No quedò por su parte inferior en la devocion su dignissima Esposa la Excelentissima Señora Condesa , mi Señora , tan dignamente ama-

amada de V. Exc. ; pues sobre el genial agrado con que recibió , y cortejó à tantas Damas Ilustres del primer Rango , que brillaron en los dilatados balcones de Casa , como su mejor adorno ; corriò de su cuenta el vestir la principal Imagen del Santo para la Procession , con tanta riqueza , asseo , y prolixidad , que su primor , y acierto mereció la universal aclamacion. Todo el mundo reconociò , que la exemplar devocion , y Christiana piedad de su Excelencia , esmaltò esta vez , como siempre , las demás prendas naturales de apacible genio , hermosura honesta , fecundidad robusta , discrecion , gravedad , y prudencia ; qualidades todas del mayor aprecio , y raras veces tan bien avenidas con los pocos años que cuenta mi Ama.

Por el gravissimo Orador , es no menos cierto iria este Impresso à buscar la Persona de V. Exc. siendo constante el verdadero afecto que à V. Exc. professu , correspondiente al favor con que V. Exc. le distingue entre sus mas intimos amigos. Y en fin , su Reverendissima fue el Orador de aquel dia ; y no quiso escusarse de serlo , porque V. Exc. así lo quiso , à quien se deven las gracias de tan docto trabajo.

Ul;

Últimamente, Señor, por mí mismo. Tengo el honor de ser, y llamarme Criado de V. Exc. à cuya generosa dignacion unicamente devo quanto soy, y quanto valgo: y siendo esto notorio à todos, muy reparable sería el irme buscando otro Mecenas, quando le tengo tan Noble, tan Grande, y tan proprio dentro de casa, pero aun mas dentro de mi corazon: *O, & praesidium, & dulce decus meum!*

Guárde Dios à V. Exc. en su mayor Grandeza, como deseo, y me importa, Valencia, y Julio 31. de 1755.

Excelentísimo Señor, mi Señor.

A los Pies de V. Exc.

Su mas obligado, y rendido Criado

Joseph Debon.

APRO-

APROBACION, QUE DE ORDEN DEL Sr. Don Pedro Albornoz, y Tapies, Dr. en ambos Derechos, Canonigo de la Santa Metropolitana Iglesia de Valencia, Juez de las tres Gracias, Provisor, Oficial, y Vicario General de este Arzobispado, &c. Da à este Sermón el Rmo. P. Fr. Joaquin Alfonso, Letor Jubilado del Orden de los Minimos, y Ex-Provincial, Calificador del Santo Oficio de la Inquisición, &c.

M. I. S.

EL precepto de V. S. me es tan grato, como de mi gusto la amistad del Autor de este Panegirico; pero la subitancia del precepto me es tan ardua, como es arduo el aprobar el Sermón de un amigo sin pecar en lisonjero. Deseo pues huir de este extremo, y arrimarme à la obediencia, para que V. S. obre en justicia, dando la licencia de impresion que se le suplica. Para el feliz obtento de mi buen deseo, solo me resta un arbitrio; y es, que la aprobacion sea de otro en quanto à lo general de la doctrina, y solamente mia en quanto à lo particular de la aplicacion. Si practico bien este medio, doy mi fin por conseguido.

Un Sabio Dominicano Maestro, en un libro que compuso, è hizo imprimir en Idioma Valenciano, doscientos quarenta y quatro años ha-
ce, leyendo aquel texto de Judith: *Adfixa Rex edificò una Ciudad poderosissima, y en ella puso torres de cien codos de altura* (1), alegoriza de esta manera: „ Per aquest Rey es significat Deu lo Patre, lo qual sobre la pedra fermissima, que es Jesuchrist, fill seu unigenit, ha edificada la Ciutat de la Esglesia Christiana, posant torres en aquella de diverses Religions en altitut
de

(1) Mag. Thom. de Velsch, in prolog. ad vit. m. S. C. s. thar. Senen. Judith cap. 1. ov. 1. & 2.

„ de cent colces, ço es per lo estament de per-
 „ feccio: lo qual es designat per lo nombre cen-
 „ tenari, en lo qual les Religions son constitui-
 „ des; è molt mes la Sagrada Religio de Prey-
 „ cadors per l'ofici de la santa predicació adaque-
 „ lla recomanar. En lahor de la qual diu Papa
 „ Alexandre IV. entre les altres excelencies axi.
 „ Aquell celestial Llaurador ha plantat Orde de
 „ Preycadors en lo Paradis de la Esglesia axi
 „ com un arbre fertil, perque per la sua pulcritut
 „ delitès, per la sua fecunditat fartàs, è per la
 „ sua suavitat dels fruits afalagàs. Aquesta Religio
 „ es aquella generosa planta, la qual en totes
 „ parts estèn les sues rames, produix flos de ho-
 „ nòr, è fruits de abundant doctrina. Aquest es
 „ Orde florit de honestat, clar de sciencia, fe-
 „ cundo de virtut, è meritament per la Seu
 „ Apostolica aprobà. Esta es la doctrinal erudi-
 „ cion con que un Maestro Dominicano lo, y aprue-
 „ ba la benemerita Religio de Predicadores; y
 „ con la misma contrahida à particular, pretende
 „ un Jubilado Minimo loar, y aprobar este Ser-
 „ mon, y à su Autor; para que en el hecho no
 „ se divise lisonja, y campee la obediencia.

Cien codos de alta tiene cada Religio, tor-
 re de la Catholica Iglesia; porque siendo todas
 Escuelas, y Academias donde incessantemente
 se estudia la Christiana perfeccion, para conse-
 guir el *Centuplum* de la eterna Gloria, todas se
 merecen centenares de alabanzas; pero al ver,
 y saber, que en Italia se celebran por Centu-
 rias las glorias de la Religio Dominicana, co-
 mo lo testifica Theodotio Romani, Minimo (2): y
 que en Valencia de cien en cien años salen co-
 Centur. ante mo de madre los Valencianos; aplaudiendo los
 Bened. XIII. meritos de San Vicente Ferrer con la reduplica-
 Benevent. cion de canonizado (lo que no se hace, ni se
 ve

yè en alguna de las otras Religiones, ni en alguno
 de sus hijos Santos) se hace, en su tanto, percepti-
 ble el *mucho mas de la Religio de Predicadores*, que
 dice el Maestro Vefach.

En esta mistica dignissima Torre entrò desde
 muy joven, y asentò plaza de Soldado voluntario
 el Autor de este Sermon. Aqui aprendió la Religio-
 sa militar disciplina; aqui hizo con frecuencia el
 exercicio de armas Religiosas; aqui à fuerza de in-
 cessante estudio, se hizo dueño de aquellas ciencias,
 en que se hallan los mejores ardidés, y las mas finas
 maximas para pelear, y vencer en las batallas espiri-
 tuales, y literarias; y aqui, conocidos sus meritos,
 se le dieron en premio los grados de Letor, de Ju-
 bilado, de Presentado, de Maestro, de Prior de su
 Real Casa, y de Cathedratico de la Universidad.
 Suspendo esta narrativa, porque se que la alaban-
 za es terrible tormento para su religiosa modestia.

Del secundo Dominicano arbol es bien robusta
 rama el Autor de este Sermon, y este Sermon es fru-
 to de tan bella rama. Dexo à otros la accion de ar-
 guir *ab effectu*; quiero decir: *De fructu ad arborem*:
 que yo por complacer à quien me encargò la bre-
 vedad, solamente notarè la buena calidad del fru-
 to, contrayendo la generalidad de Alexandro IV.

Por estatuto de la Ilustre Cofradia de S. Vicente,
 se predico este Sermon en Idioma Valenciano, y de
 la misma fuerte que està impresso. Por el se ve quan
 capaz es este language de Retorico Christiano adorno.
 Las Historias Sagrada, y Ecclesiastica; las Theo-
 logias Dogmatica, Escolastica, y Moral, aqui se
 ven revestidas con los importantes retoricos gene-
 ros Demonstrativo, Judicial, Deliberativo, y Doc-
 trinal. El alumno se mira muy bien desempenado,
 con voces utiles; y propias, con frases claras, con
 metáforas perceptibles, y con nerviosos proloquios;
 todo tan christianamente retorico, y elegante, que
 con-

(2) *Serm. de V.* que en Valencia de cien en cien años salen co-
Centur. ante mo de madre los Valencianos; aplaudiendo los
Bened. XIII. meritos de San Vicente Ferrer con la reduplica-
Benevent. cion de canonizado (lo que no se hace, ni se

(3)
S.Th. 2.2. q.
176.3.1. *Quantum ad quendam que superadduntur humana arte ad ornatum, & elegantiam locutionis, Apostolus instructus erat in propria lingua.*

(4)
Ecclesiast. in Of-
fic. S. Bonav.
*Eruditionem cum pari pietatis ardore coniungens, le-
ctorem docendo movet.*

(5)
S. Hier. l. 3.
Epist. ad Gal.
Ad auditoria conventur, ut oratio Rethorice artis fucata mentis lucio quasi meretricula quædam proleat in publicum, non tam eruditura populus, quæ plausum populi captura.

convençe no solamente la çapacidad del Idioma, si tambien la conaturalidad del Autor ayudada del estudio. Un tanto monta, se vè en la Epistola, que à los Hebreos escrivio S. Pablo, como me lo hace conocer el Angelico Doctor Santo Thomàs. (3)

La hermosa variedad de las doctrinas en su lugar, y à su tiempo dichas, y colocadas, deleytas la substancialidad llena las potencias, y la suavidad tanto halaga, que embelefa. No sería impropio decir de este Sermon, y de su Autor, lo que de San Buenaventura, y de sus escritos dice la Iglesia: *fundando la erudicion con la piedad, enseña, y mueve.* (4)

El estilo de este Sermon es grave, digno de un christiano pulpito, ajustado al religioso zelo, halagador del oido, y penetrativo del corazon. No peca en copleado, ni degenera en ratero; si que toma su asiento en la sùla del medio, que es, y se llama Christiana prudente moderacion, para no llorar, ni hacer llorar à los de maduro juicio: lo que sintió tanto San Geronimo, que le hacia romper en llanto. (5)

En fin es este Sermon fruto de honor, y de doctrina; claro en las voces, secundo en la ciencia, medrado en la virtud, y muy digno de ser leído para el comun espíritu al aprovechamiento. Con lo que digo, que nada contiene contra la verdad de la Fè Catholica, ni contra la pureza de las Christianas costumbres: y por tanto puede, y aun debe V. S. dar la licencia de impresiõ, que se le suplica. Lo que firmo en este Real Convento de San Sebastian de Valencia hoy 29. de Julio de 1755.

Fr. Joaquin Alfonso, Minimo.

Imprimatur.
Dr. Albornõz, Vic. Gen.

VOS



Vos estis sal terræ. Vos estis lux mundi. Matth. 5. v. 13. & 14.



I tenen los seus dies les Dames, sols les filles de Jerusalem (que son los Sancts del Cel) tenen anys eterns ab dies antichs, per alabar à Deu de centenar en centenar (1). Estos son los vers dies, en que la Cort se vist de gala; y son dies senyalats per lo Rey David

(1)
Psal. 38. v. 5.
144. v. 1.
(2)
Psal. 33. v. 13.
36. v. 18. 72.
v. 10. & 88.

en lo seu llibre, Manual nostre mes que la Guia de forasters, ab estes notes: *Dies dels Immaculats, bons dies, dies plens, dies de Cel*, ahon son entronats ab mes vida perdurable, quel centenari de centenari de la Real Cadira de Salomò, y els seus fills. (2)

Este es lo *Joyes y Premis*, dels Sancts ben mereixcut per aquell dies de *afflicciõ, y tribulaciõ, dies dels mals, mals dies* (3), que els donà el mon enemich, que tot pollat en lo maligne (4), y 18. malignant en lo Sanctuari (5), no els conegué, sino per fallits, mentres en lo seu Vall los tin-

A guè

(3)
Psal. 17. v. 19.
19. v. 1. 26.
v. 5. & 40.
(4)
1. Joan. 5. v.
(5)
Psal. 73. v. 4.

2

(6) guè (6). Mes ells ab la sua paciència , posse-
Sap.5.v.3. hint les sues animes (7) , oïren , y guardàren los
 4. Manaments de la Lley de Deu , y els consells
 (7) del Evangeli ; y així acabàren en bè els seus
Luc.21.v.19. dies , y els seus anys en gloria (8) , entrant en
 (8) lo goig de son Amo. (9)
Joh.36.v.11. Com la gloria de la filla dest Rey està per
 (9) adins (10) , ni els ulls han vist , ni les orelles
Matth.25.v. oït , ni al pensament del home aplegat , lo que
 21. & 23. Deu els tenia bo , y preparat (11) en un raig
 (10) de la sua Cara ; llum inaccessible , que ningú dels
Psal.44.v.14. homens ha vist , ni pot , tota , y totalment ab
 (11) los ulls corporals , o espirituals (12). La sua ,
1.Cor.2.v.9. puix , Esposa , la nostra Esglesia , com tan sanc-
 (12) ta , y bona Mare , torna a temps per lo punt ,
1.Tim.6.v.16 y reputació dels seus fillers . Y vestíse dells com
D.Thom. 1.p. per anar a festes (13) , los canoniça après de
 q.12.a.3. & 7 morts , dient als que li resten vius , lo que fo-
 (13) ra temps confessèn per força els condemnats : *Mi-*
Isa.49.v.18. rau com son diputats entre els fills de Deu , y es
 (14) entre els Sancts la sua sort. (14)
Sap.5.v.5. Si el Pare nostre , que està en lo Cel , me
 laixàs caure en la tentació de vendrem per eru-
 dit a la moda , facilment vós diria lo que no
 vós importa , sobre com , y quant començà , y
 s'aumentà el Ritual de la Egleia en esta Ca-
 nonicació (15). Pera confusió de la ignorancia ,
 (15) Papebr. *dis-* y toleria dels Hereges , que li fan carafes com
fert. 20. in a cerimonia supersticiosa , e introduccio moder-
conmat.Chron. na , vós basta saber , que la Canonicacio Ecce-
Hist. De so- sialica (segons se fa constar de vellissims pro-
lemm. Cano- tocols) fone sempre celebrada desde les prime-
niz.initiis.at- res tempores , be que no ab la metodo , y so-
que progres- lemnitats de hara . En los primitius centenars ca-
Mabillo.Pref- nonicaven los Prelats Ordinaris . A ultims del se-
fat.in fec.V. gle X. los Papes començaren a interposar la sua
Benedict. auctoritat . Y el Papa Alexandre III. primerament ;

Y

3

y après Innocenci III. la feren cas reservat a ells ,
 y als Successors , com altra de les Causes prin-
 cipals de la Esglesia.

En esta reservació usàren de son dret. Ya
 perque com la Catholica Esglesia dona sagrat
 cult als que son Sancts declarats , o vindicats ;
 esta declaració , y vindicia pertencix al Pare Sanct
 de Roma , que sols té jurisdicció en la Esglesia
 universal. Ya també , perque la virtut de cos-
 tums , y la veritat dels senyals , són dos co-
 ses totalment precisas , pera que algu sia ten-
 gut per Sanct entre els homens en la Militant
 Esglesia. Hu , y altre es deu mutuament confes-
 tar , car ni els merits sens los miracles , ni els
 miracles sens los merits , basten pera dar entre ho-
 mens testimoni plenari de la sanctedat heroica

(16) (16) Doncs pera que en esta averiguació no es
Gregor.IX.in mesclàs error , decretaren , qu'en lo Consistori de
Bull.Canoniz. la sua Cadira Apostolica es fera puntual relació
S.Ant. de Pa- del legal procediment en la Inquisició , manada
dua. Apud de la sua orde , dels merits , y miracles de les
Bullar. mag. persones piadoses , que moriren ab opinió , y
tom.1.num.4. fama de virtut . Y per quant los honors , que de
 resulta nos manen ferlis , son una certa profes-
 sió de la Fè , ab que crehem la gloria dels
 Sancts , debem creure , que ni en lo antecedent
 pot errar lo Juhl de la Esglesia (17). Ho de-
 bem , dic , creure ab una pietat tan vehina , y
 parenta de la Fè , que lo contrari es proxim a
 heregia. (18)

(17) (17) Esta doctrina persuposta , vè dret lo introit
 de la que sperau . La Beatitut de Calixto III. noi-
 tre Paysà , colocà en la llista , y ceda dels Sancts
V.Vin.Ferrer Epit. tom. 3.
à Vicent València , del Orde del Favers Predicadors , tract. 6. a n.
y extmii Mestre en Sagrada Theologia , canonicant-
 lo en lo any 1455. lo dia del gloriós S. Pere
 en la sua Basilica de Roma. Ab esta noticia re-

A 2

niq

4
niu treta la rahil, perquè desde eixe dia, y vespra en lo present any, per les plaçes, y carrers de Valencia (*Ciutat, qu'entre les de Espanya es principalissima*) (19) va tan badant la gent natural, y forastera, que ha menester li diguen: *Deu te cloga la mollera.*

(19) *Bulla Canoniz. S. Vincen- tii, apud Bullar. Ord. Præd. tom. 3. p. 379. & ibi in Notis, pag. 382. not. 5. ac 6.* Si Moysès vera les Llumenaries, segona volta poguera admirar-se, de que sens cremar-se escava tota la Ciutat encesa (20). Los focs dels Castells muntaven al Cel, ab tal rigor, y tal presa, que la rebolta de les Campanes, ab lo ruidó dels Pedrers (sens qu'es conegues la falta de artilleria) avisaven als Estels, pera que ixquessen à la defensa, com si ab ells jaganters renovar se pretenguera de Sisara la refrega (21).

(20) *Exodi 3. v. 3.* Les invencions dels Gremis acreditaren, que lo mecanich del Art ab lo primors s'emparella. Y que si els objectes de les Ciències foren mes nobles, quant són mes maravellofos, y superiors à la opinió dels homens; sens dubte els Arts Valencians foren los mes excelents; puix tenint per anima el invisible inginy dels seus Oficials, han fet veure assombrosos efectes, y casi miraculosos, no pareixent obres humanes, sino divines. Les Muses del Turia begueren, y llansaren tota el aygua per lo alambí de ingenioses Poesies. Com tan sotil en los versos, pega de cap per les parets, sent alçar lo crit à les pedres, ab los papers banyats de discreció: pega de nats en los morros dels Mutes, y Cegos, que canten sobre la part; y en les mans, y peus dels Menistrils, y Balladors, que toquen, y saltan al so de la composició. La Real Maestrança feu cert, que la Milicia, en quant al Caporal que la comana com Quadriller major, perteneix a la Política, y en quant als denies que estan al orde, es propria de la Fortalèa. Les Religions, y els Cle-

Cleros es senyalaren de manera, qu'els Freres, y els Capellans eren una mateixa cosa. Llarga Processó cifra tanta riquesa, y tal magestat, que tota la volta va ser per los Altars una Església. Tingué principi en lo Domenge, prengué al Dijous per mitg, y li falta cobrar la terça per fi, y postre delta vesprada. Que quan Valencia festeja à S. Vicent, vol que ab estes demostracions se conega, que per ell se fa la festa. Y si la Fenix renaix de mil à mil anys, y al cap de anys mil, tornen les aigues à son carril; Valencia al cap de trecentos, renova, y repetix gracies à Deu, sent-se recort de aquells any, y dia, en que fone canonizada la sua gloria, y alegria del seu Regne.

Ola, no per això penseu, qu'el Senyor Juge Jephthe pot reproduir contra Valencia el cartech, y resposta sua: à bon hora t'ixqué el Sol, y despertes, après de trecentos anys que dormis, y no chistes (22)? Puix per cert, que tots los anys li par à Valencia Orient de llum nova, après qu'en lo any 1455. canonizat S. Vicent, llum de la sua cara, li raja en los ohits l'albada, que tocaren en Valencia els Correus, qu'es crehnaven per dur, y endur-se les estrenes del primer avis. No agué menester segon, tabalet, dolçayna, ni tronadors, pera posar-se en dos peus, saltar de content, y dar al instant les disposicions de una gran festa. Feta, feu establiment, de que aquells any, y dia sagrats, fosen lo venider de festa seglar, o Centenaria, à la usança de Roma la vella, que de cent en cent anys feya remembrança publica de algun memorable benifet, o victòria (23). Que si al Sol, après de la correcció Gregoriana, se li anyadix un dia de cent en cent anys, per los quarts, y minuts que sobren dels 365. dies, ab ques clou la carrera de un any; Va-

(22)
Judic. 11. v. 26.

(23)
Dempter de Antiq. Rom. lib. 5. cap. 21.

València al seu Sol Vicent après de canonicat; anyadix de centenar en centenar un dia de public festeig, per quant li sobren per instans ganes de millorar tots los anys les hores de aquell dia en obsequi del seu Canonicat, à qui entre any, y à totes hores tè en lo cor pera ferli moltes feltes. En la primera, y segona Centenaria, aguè nom; mes en est any en qu'es cloia la tercera, ha eixit de mare per tots pueustos.

En est Convent la festa es de Novenari. En lo primer dia tragueren lo cap los Cabildos de la Ciutat, y de la Seu. Celebrà aquell la Canoniciació del seu Fillol; este la del seu Lectoral. Uhy es vacant per mort del que estava destinat Predicador deixe dia. Benignament ho feu en la sua bona voluntat pera S. Vicent: que pronta era, y mereix acceptació. Encomanauo à Deu, y à Sanct Vicent Lectoral, y Beneficiat de la Seu. En lo segon dia, celebra la Canoniciació del seu Frare la Comunitat del P. Sanct Frances, ò Sanct Domingo. Que com tot es hu en les dos, no tè segon la gracia, y veritat, ab que Sanct Vicent es nomena: *Un Frare de Sanct Frances, ò de Sanct Domingo*, en la carta que scriu al Papa, donantli rahó de la sua persona. En lo tercer, los Contrares de la sua Celda. Com tan familiars, saben lo que passa de portes adins en profit de les sues animes, y families. Agrats ho publicaren, contestant no hia ofici que no valga. En lo quart, los de la Celda de S. Lluís Bertran, qu'els par tindre à les orelles el eco de aquella veu, que oi el devot, que buscava en la Capella de S. Lluís la del Remey: *Anda à San Vicente, y te verás libre*. Parla S. Lluís per experiència de les dos Celdes, qu'en est Convent tingue per propries, pera deterrar melancolies; la de la sua morada, y la del seu On-

clq

cle S. Vicent. Qu'en una, y altra Celda donà el Sanct en molts quarts de hora moltes quarts de alegria al seu nebor S. Lluís, millor que si est loy contàra à la Tia. Entrà per quinta la Junta del Comerci, composta de Italians, Francesos, y Espanyols. La usura del Mon eixecuta ab centenaris de treball temporal, y pena eterna, per un delište momentà, que va vendre. La del bon Deu al contrari: paga de present, y de contat, centenaris de gracia, y de futuro per justícia, de gloria, per lo *Unum* necessari pera la salvació, qu'es de caritat, propi Dò seu, qu'ell corona. Puix pera qu'el Chrysolec (24) no tinga queixa dels Comercians de Valencia, estos D. Per. Chry-

(24)
D. Per. Chry-
sol. *serm.* 25,

volen tindre los seus tractes, y contractes ab Senyor tan ric en misericordia per mig del seu fador S. Vicent, donantli acció, y part en est Centenari per los passos, y traspassos de la Moneda Evangelica, y confessant en lo venider lo que li resten deure els bancs de Italia, qu'el canoniça; de França, que li guarda el cos; y de Espanya, que se liendu el cor, y el anima.

Ahir li cantàren la gala els Mutics de Valencia en un Congrés de les quatre Capelles, sent Festa Centenaria, y una per totes les anyals del segle propassar, que debien al Sanct en lo primer dia desocupat après del de la SS. Trinitat. Les coses hermosament dites en un llengua, no fan bon sò trasladades en altra (25). Sanct Vicent València, Mitjà cantant ab la Capella de Mutics qu'el acompanyava, entonava molt bè la solfa, encara que fos la funció en Italia. En estes heres coneixen los Mutics Valencians, que falta à les sues Capelles lo compàs, y la veu del Mestre, y antich Patró S. Vicent, pera que la cantata Italiana no semitone en Valencia. Demà los Confitears del Rosari contaràn per los grans

(25)
D. Thom.
Prolog. in
Isaia. 35. v. 2.

grans lès Ave Maries dels Sermons de S. Vicent, que donà el mole, de que usen los Predicadors. Après demà coronarà el Novenari el Colegi de Notaris, donant fe, y testimoni de tot lo fet. A est Colegi S. Vicent deu el ser, com nat, y procrear à hu dels Colejals. Al qu'el engendrà, pagà la llet ab benifets temporals, y eterns. Y fundà perpetual pera els demès Notaris, com no ho desmereixquen los seus Actes.

No es pot millorar la elecció dels Predicadors (à excepció del present) que vós han dat à entendre, y daràn cada cosa de per si, pera que no vos aneu dejuns à vostra Casa. Els meus antecessors segàren del camp del Evangeli les mes granades espigues, y ab ben nugat discurs fetes garbes, garbotàment vós han laixat forment pera el any, y pera molts centenars: forment, dic, no trobat, sino candeal, ab que florejada la farina, passteu pà de Rey, y el cogau, remugant la paraula de Deu, que sustenta mes que à soles el pà nostre de cada dia (26). Res menys espereu dels Successors, y à bon segur tingau en un any dos bones collites.

(26)
Matth. 4. ver.
4.

Uhy qu'es lo fetè de la festa, dia crític, es la de la Confraria de S. Vicent, fundada en est Convent, y sua Capella à 9. de Juny de 1652. y confirmada en Roma per lo Papa Innocenci X. el dia 18. de Setembre del mateix any. Elegi per propi pera la principal festa de tots los anys, lo dia de S. Pere, en que fone canonicat lo seu titular, y tutejar. Feu molt lluida la primera en lo any 1654. En lo següent no pogue ferla à causa de celebrarle generalment per averle cumplit la del segon Centenari. Es contentà en compondre de maravella el portic desta Eglelia ab los Bultos, que representaven alguns Miracles de gran tomo, ab que Deu Omnipotent

tent (que sols fa maravelles) per ministeri del seu Mensager S. Vicent, à tot lo mon manifestà à cara descuberta la divinitat de Jesuchrist, Fill unic seu. En si est gran Prohom poguè passejarle per lo portich de S. Domingo en Valencia, de molt millor gana qu'en altra centuria passava per lo portich de Salomò en Jerusalem.

(27)

En la present Centenaria, los Confreres poc satisfets de aver contribuït al lluiment, com en la propallada, prengueren lo punt mes alt. Aquella devota febra, qu'en la entrada de la Confraria los feu quedar portes à fora de la Eglelia, anant cada dia de augment ab repetides accessions, los aplegà al cor, y à pendre estat en est dia septim, que benehi, y sanctificà el Senyor, pera que porgats ab la conserva del Sagrament de la Penitencia de les culpes, queden descarregats de les penes, guanyant les setenes, quarentenes, y plenaries de perdò, qu'els estàn concedides. Ab esta bona crisi, Germans, desencansen per les setenes de S. Pere (28): que S. Vicent resta content, y pagat per cent y un any.

(27)
Joan. 10. v. 23

Debò es, que sols yo, aventme tocat per una gran Excelencia la septima hora de Sermò, em tope embarçat ab dolor de ventre, y febra al cap. Pert lo tino pera traure el centener, y devanar la madeixa destes Feltes, en que han filat molt prim altres Sermonadors. No podent lo meu flac cervell digerir circumstancies de tanta substancia, em tem de passacolica, qu'em fasa vomitar lo Sermò. Mes què? Fie en Deu, la sua Mare beneyta, y S. Vicent, he de quedar en pau, y no dar alco, per mes que les mies paraules ixquen vomitades. Que ni per eixes dona alco aquell, qu'en la Sabiduria predica vo-

(28)
Mat. 18. v. 22

li mi-

(29) mitant, ò vomità predicant (29). Y esta es la hora, puntualment senyalada en lo relonge de S. Juan, pera quedar hu delliurat de la febra.

Prov. 30. v. 4.
Alap. ibi.
(30) Joan. 4. v. 52.

(30) Tambè conjecture les mies esperances, de que S. Vicent, pera introduir la Causa de la sua Canonizació, de qui primer llansà mà, y es valguè, fone de hu de les gabies de la Ciutat de Vancs. Yo sò nat, y criat en esta de Valencia, barejàt en la Pila de S. Vicent en S. Esteve, el dia de S. Lluís Bertran, y en est mateix dia, al cap de 16. anys, profès de la sua Orde en est seu Convent. Valgam, puix, en est particular la corrent confessió de la Comuna: *Mes sab en la sua casa el orat, qu'el disferèt en la de altre.* Amès, que si el home pobre es tot traçes, men entre en lo camp com Pere per la sua casa. Y de primeres se me vè als ulls, y à les mans la raymada Ruth, que me embia à espigolar, per si els Predicadors davanter, ò per acas, ò de estudi, passàren per alt alguna espiga pera el meu remey. Que ni sempre el que va davanter, corre mes; ni sempre el que mes corre, guanya la joya. (31)

(31) Ruth 2. v. 3.
15. & 16.

Primer vingué S. Juan, que S. Pere, en coneiximent del Senyor Mestre refuscitrat, que esperava en la plaja, y loy advertí à S. Pere. Mes lo bon Juan, ò per no banyarè els peus, ò per que no el veren nuèt, jugà à çapos quedos en la barca. S. Pere no reparant en miseries, nuèt com estava, es llansà à la mar, possantse per cenydor la tunica, aplegà ans de tots à terra, y esta diligència li valguè la Tiara. Tenia yà S. Juan experiència de que corrent paretles ab S. Pere, S. Juan à cames guanyà à S. Pere, y aplegà primer al Sanct Sepulcre; mes ni entrà en lo

Hort, ni sen duguè la Joya, ni casí la veu, hafa que fonech ben aplegàt S. Pere. (32)

Basta de fraques, que no son del intent. Lo del Evangeli es ver dir als seus Predicadors: *Vos sou sal de la terra, vos sou llum del mon.* Y el dest discurs ferà, que S. Vicent Predicador, sal de la nostra terra, y llum de tot hom que à ella vè, fa la sua Festa Centenaria, salada, y vistosa, util, y lluida, gustosa, y profitosa, grata al Cel, y ben vista en la terra. En la primera part vos mostrarè, qu'es de gran gust pera el Sanct. Y en la segona vos avitarè, que deu fer de molt profit pera nosaltres. *Est argument contè bones dotrines. Mes siga ans saludada la Verge Maria.* Així es la ordinaria Introducció, ò Exordi dels Sermons de S. Vicent, ab que yo uhy toque al AVE MARIA.

(32) Joan. 20. à v. 3. ad 8. & 21
à v. 7. ad 17.

S. I.

NO de totes les coses (Fels molt amats) s'an de fer Festes de Esglesia Centenaries, puix cada hora fa cent anys, y no à tota hora foren totes tan retumbans, qu'es rebera Apoca, pera que serviren de Epoca en lo venider. A est si no fan paper sino les accions, de Deu molt senyalades, de aquells Prohoms, que produixen de tart en tart les Centuries. En lo Kalendarí son tants los Sancts canonicats, que sobren molts pera el Ofici de cada dia: que seria si à calcu li anyadiren de cent en cent anys una festa per la sua Canonizació? Tots la mereixen, mes no es pot, sino en S. Vicent, que no fa eixemplar, per quant la sua Canonizació es entre les demès tan senyalada, que no te segona. Ojaui.

El Papa Calixto III. quondam D. Alonso de Borja, fone descendent dels nobles, y antics Borjes

jés de Xatíva, uhý Sançt Felip. A la sua Mare Francina, natural de Valencia, dix S. Vicent: *Senyora, guardau à eix Infant, que portau en lo ventre, perquè me ha de canonigar.* Après nat, dix al seu Tio: *Dugau eixe chich à Escola, que certament aplegarà à ser Papa, y me honrarà molt.* Yà Estudiant de Lleys, y Canons, li dix: *Tu em daràs la major honra, qu'es pot dar en est mon.* Repareu, que com qui ho dona per fet, S. Vicent diu *honra* à la sua Canonigació, com que sols li faltava aquella protestació de la Fè, ab que tots crehem la gloria dels Sançts. Mes per si no ho avia entès bè Don Alonso, loy tornà à dir mes clar: *Em folgue, fill, del teu bè; tu has de ser Sumo Pontifice, y m'as de canonigar.* Y hasta el nom que pendria en lo Pontificat, li advertí. Y el bon Don Alonso se ho beguè tan de veres, que encaixantse la Tiara en la testa, al instant traguè ploma, y tinta, y es posà à escriure estes paraules: *To Calixto promet à Deu omnipotent, y à la Mare de Deu, de canonigar à Pare Vicent quan serè Papa, y de llançar los Moros de Espanya.* Fone molt docte, y sabia, que la Profecia per la sua certea no es sols de futuro, sino de preterits. (33)

(33)
D. Thom. 2. 2
q. 171. a. 3.

No sols privadament, y en particular previnguè vivint la sua Canonigació, y qui el avia de canonigar, sino en public feu saber à tot lo mon com, o en quin grau debia ser canonigat. Predicant en Zaragoza dix: *Per Noè nos trobe, que sen convertixen sino set persones, è totes even de sa casa: mes per aquest Noè ara mes de setanta millia en un dia. E que aquest deguès venir, escoltat S. Joan, que diu: Vidi alterum Angelum, &c.* Après elriguè al Papa Lluna (tengut per entonces del seu partit per ver Papa) lo següent: *To com altre dels Apostols escriu à vostra Beatitut.*

Sançt

Sançt Pare, est Frare temps ba que predica. Fa tants de Miracles com Moysès. Ab lo seu bastó ba calificat al Evangeli tant com Sançt Juan Batiste. Es aquell Angel que veu Sançt Juan en lo Apocalypsi bolant per lo Cel, que deya: Timete Deum. T'aco es tanta veritat, que no pot ser mes, perque Jesucrist loy ha dit.

Vehcus ahí els quatre graus, y corona de la Canonigació de S. Vicent, com de Varò perfect qual Noè, gran Profeta com Moysès, embiat de Deu (o com ell es deya, *legat à latere Christi*) com lo Batiste, altre dels Apostols com S. Pau, y Angel bõ com lo del Apocalypsi. Estos Sançts son tots canonigats, y bulats per lo Elperit Sançt en lo antich, y nou Testament. Dels dos primers se reça en la Gallosa dels Sançts (34) que vells, y dels altres en la dels Sançts nous (34): que de vell, y de nou es revist S. Vicent, quan s'emparella ab Noè, y Moysès, Precursor, Apostol, y Angel; pera que, com per codicili, es celebre à lo antich, y à lo modern la sua Canonigació. La dels fustits, y de tots Sançts es apres de morts; mes la de S. Vicent es en vida. El Sançt Profeta Elies està viu. Molts Theolechs diuen, que ara està mereixent en lo Paradis terrenal; y ningú dubta, que quan vindrà contra el Antechrist, mereixerà (35). No embargant es canonigat per Testament vell, y novell (36). La nostra Eglefia fa la sua comemoracio en lo Martyrologi, li tè eregit Altars, concedit Missa, y Oci. (37)

Mes entre esta Canonigació en vida, y la de S. Vicent, es notabilíssima la diferencia. Elies no es mort, mes està fora del camí ordinari de la vida present, y sino es comprehensor, es pretenzor de eternitat sens sujecio à les miseries temporals. No es així privilejat S. Vicent, quan

(34)
Eccl. 44. ver.
17. & 45. v.
1. Matth. 3.
v. 3. Luca 1.
v. 15. Joan.
15. v. 15. &
Apoc. 14. v. 6.
(35)
Sylvey. in
Apocalyp. 11.
v. 3. quest. 7.
& 8.
(36)
Eccl. 48. à v.
1. & Luca 1.
v. 17.
(37)
Martyr. Rom.
ai item 20.
Julii Vid. Bol
lin. Julii tom.
5. §. 1. pag. 4.
ya

ya se li fan, y recibix los honors publicos de Palis, Andes, Processò, Deixes, y Mandes ab la comú proclamació, è invocació com de Sanct canonicat. La Canonizació de Elles, y la de altres, feta per lo Esperit Sanct, no la creuríem, si el Papa no canonicàra les Escritures per divines. Ni yo (dix S. Agustí) de altra manera donàra credit als Sancts Evangelis (38). El Papa doncs es, qui finalment resol la Canonizació de tots los Sancts; y ell es, qui la fa saber à la Església. S. Vicent no es home de tanta fleuma. Ell vivint, com Pare Sanct se canoniza, predica la sua Canonizació, despaja com Bula Apostolica la sua carta, la notifica à les barbes del mateix Papa, y lay vol fer creure com veritat infalible de Deu Jesuchrist, ab ses faves contades de home perfect, Profeta, Precursor, Apostol, y Angel. Y com si estos graus estigueren suspensos per saltarlos la Corona, fa les probes del mes alt, resuscitant en Salamanca un Mort en confirmació de fer lo Angel del Apocalypsi.

Esta es una proba concluyent, com si arguira així: El Angel, que bolant per lo Cel dix: *Timete Deum*, es Sanct canonicat, y la sua Canonizació està escripta en lo Canon dels llibres sagrats; atqui Deu dix, que yo so eixe Angel: doncs yo so Sanct canonicat, y consta canonicament. La conseqüència es bona, y es següix com una bala. La major es de fé. La

(39)
D. Thom. 2. menor, no la podien negar los que estrobàren 2. q. 5. à 2. presents à la resurrecció de la difunta, preciant in corp.

(40)
D. Mar. Ant. del València:

Orti, Segun. Vicent en ma vida viu
Centen. pag. lo que Vos creure em faren,
236. ya Sanct Juan bolar os veu,
ans de plomar en lo niu (40).

Puix

Puix apres de tan llegendima proba, S. Vicent ho feu així creure al Papa Calixto III. qu'el canonicà com à tal Angel, que consegüí per gracia lo que els demès Angels goltjen per naturalea. Y el Papa Pio II. per la sua Bula de la Canonizació ho fa creure à tota la Església, y esta ho canta en la Missa propria del Sanct per Epistola (41). Així la Canonizació activa, y privativa de S. Vicent (que'en vida es canonicà à si mateix) canonicada per lo pare Sanct de Roma, es conjuga també per passiva, com la del Comú de Sancts canonicats.

Mès no penfeu, que per asó aquella Canonizació pert la singularitat, sino que pren sagrat en lo llibre del Apocalypsi per conservar-la. La Escritura Canonica es distingüix en llibres Llegals, Historials, Doctrinals, y Profetals. El del Apocalypsi es dels Profetals; mes entre estos, del mes alt caracter. Els Profetes, pera conciliar autoritat à les seues paraules, per capçal del llibre possen lo nom, y de qui rebèren la profecia, ço es, que no els provenia de humana invenció, sino del buf divi del Esperit Sanct (42). S. Juan en lo Apocalypsi, si bé es conforma ab los de mèis Profetes en ferle de nomenar, pren l'aygua de lo mes alt, com sempre, y principia la sua profecia ab estes paraules: *Apocalypsi*, o revelació de Jesuchrist, no pur home, sino de Deu ver fill, que li feu Deu, son Pare, desde el primer instant de la Encarnació, pera que passara de manifest als seus Servents les coses, que convé sien fetes tantost: y les significà, embiant per lo seu Angel à son Servent Juan, qui donà testimoni à la paraula de Deu, y testimoni de Jesuchrist, de qual secol coses que ven. (43)

No negue que alguns Sancts prenunciaren la sua Canonizació. S. Lluís Bertran, tòbre fer tan

(41)
Bulla Canoniz. Missal. & Bullar. Ord. Prad. in laudat. Not. not. 8.9. & 11.

(42)
Isai. Jerem. alitque 1. v. 1.

(43)
Apoc. 1. v. 1.

callàt, despay estiguè voltes parlant de les presentalles qu'en breu oferirien al seu sepulcre, en ocasió de veuren altres, que presentaven a la Capella de S. Vicent (44). Mes ni esta, ni semblants revelacions tingueren igual solemnitat, autoritat, y orde a la del Angel del Apocalypsi S. Vicent. La dest clarament fone de Deu demostrada ab senyal evident, contestada de Jesuchrist a boca, y davant testimonis S. Francès, y S. Domingo: y per quant la revelació profetica, si per Deu convè als homens, es permistèri de Angels (45), per mix del seu Sanct Angel Vicent, prevenguda a D. Alonso de Borja, Papa futuro, pregonada en los pobles, y firmada pera el Papa, dit Benet XIII. que llavors reynava en lo seu partit. Y apres Don Alonso, dit ya Calixto III. Papa reynant en tota la Esglesia, canonicantlo, donà testimoni a la paraula de Deu, y testimoni de Jesuchrist, de tot lo que sabia, y avia vist del seu Profeta Vicent. Y est testimoni fone preconicat en la Catholica Esglesia per Pio II. (46)

(44) *Proces. remis.*
1. fol. 34. pag.
1. fol. 50. pag.
1. & fol. 149.
pag. 2.

(45) D. Thom.
22. q. 172. a
2.

(46) *Bullar. Ord.*
Prod. laudat.
in Not. ad Bul.
lam Canon.
n. 50.

Mes com pensau, que S. Vicent ixquè en la sehua? Fent de les sehuas, sens deixar, ni en la mort, ni en la sepultura, el bon humor, y caniceta, que trague del ventre de la sua mare, y millorà en lo bateg. Apenes espirà, se obri de repent la finestra, y entrà un creixcut numero de Anells, com Mariposes, exhalant olors de aygua de Angels. En un poble de la Comarca de Vanes, los ciris, ab que havia dit Missa, que tancats en la caixa, y buscats ab diligencia en lo dia de la Purificació, no foren trobats, es posaren a punt sobre la mateixa caixa, y feren Capellardent en la nit immediata a la sua mort. Pera canonicar Jesuchrist a Llacer, volguè que tots saberen lo recibiment, y agafajo, qu'en la

sua mort feren los Angels (47): qu'els Bola-
fils del Cel. venen bolant a juntar-le en-lo ra-
mat de sos semejants (48). Pera que la llum
quedàs canonicada, el Omnipotent Deu va fer,
que tots vessen la bellea dels seus raigs (49). Y
pera que es posse ma en la Canonicació de S.
Vicent, la senyala ab la encesa de ciris, y ven-
guda de palometes.

Tanta presa mostrava S. Vicent per veures
canonicat, que uns sis, o set anys mort, ya li
pareixia que tardava, o anava en peus de plom.
Prenquè, puix, forces en la sepultura, y per pri-
mer diligencia nomenà Agent, y Procurador seu
à un ament furiós, tan endiablat com altre, que
narren los Evangelistes (50). Al dit orat presen-
tà los seus poders desta manera. Loy recostraren
sobre la pedra sepulcral, posanli per coixi la
Capa del Sanct forerrat, y es quedà al instant
dormit. Se li apareguè S. Vicent, y dix, qu'en
recompensa de la restitució, que li feya del en-
teniment perdut, diguès al Duc de aquella Ciu-
tat de Vanes, que tratàs en procurar ab dili-
gencia la sua Canonicació. Disperà bo, serè,
sens trastorn algu, y sens fer menester tocarli la
ma com al del Evangel. Agraït, no fone man-
dadero pereós en dar selment el recado. Veus
ahí un fatno, que servix de Page a un Savi (51).
Mes si quan calla el orat, pareix discret (52);
est huès per que parla: que no es S. Vicent
coixo, o brito, qu'es val de tontos pera em-
biar recados. (53)

No donantse per entesos los de Vanes de est
avis, S. Vicent alçà la mà per espay de 30. anys
dels frequents miracles que solia. La locura, de
que fone dellitrat el primer recadero, sen passà
a estos inconsiderats, que tingueren a burles lo
apercebiment. Lo Sanct, puix, enfadat, alçà el
baf.

(47) *Luc. 16. v. 22;*
(48) *Ecl. 27. v. 10;*
(49) *Genes. 1. v. 4;*
S. Vinc. ser. 2.
de Nativit. B.
Virg. num. 17

(50) *Mat. 17. v. 14*
& 15. Marc.
9. v. 16. &
Luc. 9. v. 38;

(51) *Prov. 11 v. 29*
(52) *Prov. 17 v. 28*
(53) *Prov. 26. v. 6;*

(54)
Proverb. 19.
v. 25. ac 21.
p. 11.

bastò, y el descarregà tan ferm, que tota la Ciutat passà cruixia ab la pesta. Que qui à bones no fa son deure, no tè cervell, y la pena el fa advertit. Així el pestilent Poble de Vanes açotà, y mulctà, tornà à mes savi, y discret consell (54). Tots clamàren, que no es llevarien de damunt la plaga, sino es tratava de canonicar al Mestre Vicent. Y es veu per lo efecte, que la veu del Poble pot fer veu de Deus; puix apenes s'emprengué de veres, cessà la pesta, y el Sanct feu tants, y tals Miracles, que admirava à tota la França. Mes per si, o per no, sempre en alt el bastò de S. Vicent, per lo que podia fer. Y el descarregava sobre les espales de aquells, que ingrats no feyen publica protestació del Miracle, que serví, y acaioràs la Canonizació, desfent lo que tenia fet. Així à bones, y à males mogué als Prínceps, Prelats, y Universitats de Europa, pera que se interessaren en lo Pare Sanct, à fi, y efecte de la Canonizació.

Esta representació alegrà molt al Papa Martí V. que amava de cor al Sanct, sens tardar donà orde pera les disposicions preliminars, y feu primera en la elecció de D. Alonso de Borja pera Bisbe de Valencia. Avenç mort lo dia 22. de Febrer 1431. li succehí Eugeni IV. lo dia 3. del següent mes de Mars. Est Papa prosseguí la causa, y creà Cardenal al Bisbe de Valencia Don Alonso de Borja. Mes també la suspengué les moltes torbacions de aquell Pontificat, y la sua mort en 23. de Febrer de 1447. El Cardenal de Borja en lo Conclave de esta vacànt, digué als seus bons companys, que esperava de cert lo farien Papa. Tots ho tingueren per chocheria de home setentó, o doneta que delira en lo que diu. Així paregué à altres bar-

bats

bats la novetat de la gloriosa resurrecció de Christ en boca de les tres Maries (55). Mes afirmantse en lo fúdit, ratificà el Vot de canonicar à Mestre Vicent: y ells passàren à elegir altre Papa, que aguè nom Nicolau. A la mitat d'est Pontificat s'emprengué ab mes calor el negoci de la Canonizació, y el dia 23. de Octubre de 1451. foren nomenats Comissaris Apostolichs tres Cardenals: el hu Genovès, el altre Castellà, y el tercer lo nostre Valencian Borja. Estos posàren en eixecució la comissaria, començant per Roma; y pera fora subdelegaren en diferents Prelats, que formàren Processos en Nàpols, en lo Delfinat, Tolosa, Bretanya (56), y també en Espanya: que si b'e est Procès no s'encontra, el tè per cert lo M. Fr. Vicent Justinià Antist: y basta qu'ell ho diga. (57.)

Si es veritat, qu'en Perpinyà es feu un Procès ab est titol: *Procès fit contra Frare Vicent Ferrer, Valencia, perdulari, vagabundo*; pera vindicar los credits, y honor d'est una volta processat, la Esglesia nomena tres Jutges Cardenals, y el hu de la mateixa esquerdà, o llengua Valenciana; y els tres junts anomenen altres de les tres llengues, Italiana, Francesa, y Espanyola; perque pera llevar la honra, sobra una llengua, y pera restituir la fama, apenes basten tres. Pilatos, per llavar-se les mans de la mort de Jesuchrist, contra qui avia procedit à la romana, li formà elogi de la Real dignitat, y sanctitat, ab les tres mes universals llengues, Hebrea, Grega, y Llatina, pera que així ningú ignoràs, o el amor, y paciència del bon Jesús, o la excusa de Pilatos, diu el Christofom. Ab les mateixes tres llengues s'escriu en lo Apocalypsi el nom del Antichrist, pera que, com diu el Abat Rupert, totes les gentes estiguen

C 2

(55)
Luc. 24. v.
11.

(56)
Bulla Canon.
in not. 32. &
infra apud
laud. Bullar.
Ord. Préd.

(57)
Card. Baron.
in not. Mar-
tyrol. ad diem
5. April.

(58) guen advertides de la malícia dest bribò, y millor reconeguen la bondat del Salvador. (58)
 D. Joann. Ab est també motiu dispon Deu, que la picardia de aquells fills del Diable, y la inocencia de S. Vicent, Precursor de la segona venguda de Jesus, es falsa constar ab les tres mes comuns, y principals llengues de Europa. Y també perque la Canonizació dest Sanct era la causa gravissima entre les mes graves, que pendien de la Cadira Apostolica, com testifica Nicolau (59). En veritat, que no es pot ponderar mes la importancia dest negoci, pera qui sab los que per entonces mencejava el Sanct Papa, y son notoris als erudits. Mes ha! Que conclusos los Processos, y en mans dels delegats Apostolics, al fi del any 1454. morí el Papa Nicolau a principis del següent lo dia 24. de Mars. Valgam Deu! Què serà, que tres Papes, arrestats en favorir a la Orde de S. Domingo, avent començar ab gran calor la Canonizació, que tant desijaven, no la difiniren, estant al caure?
 Predicant S. Vicent per los confins de Italia, no coneixia de cara, y acàs, ni per nom a Sanct Bernardino de Sena. Est cert dia es mesclà entre la gent de un gran concurs per veurel, y oirlo. S. Vicent al instant parà el Sermò, y estiguè pensatiu, fins que prorumpí: *Present esta en est Sermò un jove, dignissim Fill del Pare S. Francès. Importa quell creixes, y yo cap avall. La Esglesia el canonizarà primer que a mi. Me mana Deu cedirli el loc, y deixar la Italia, pera que sia procurada ab los seus exemples, instituts, y predicacions.* Com doncs podien Martí V. y Eugeni IV. canonizar a S. Vicent, sent antecessors de Nicolau V. que canoniza a S. Bernardino el any 1450? Ni fins al any següent est se acalorà en la causa de la Canonizació de S. Vicent; per-

perque la sua paraula, de ser canonizat apres de S. Bernardino, en tot, y per tot se avia de cumplir. Y per la mateixa rahò, estant al caure, no la concluí, com si se li fuixquera de les mans; perque ni era D. *Alonso de Borja*, dit en lo Papat Calixto III. com tenia dit S. Vicent, sino *Thomàs de Sarzans*, dit en lo Pontificat Nicolau V. Ans bè, pera que no es retardas lo negoci, closos ya els Processos, com qui es lleva de davant lo embaràs, Nicolau sen anà al Cel en poc mes de quatre mesos, y dins de 14. dies fonc creat Papa el que ningu pensava (60), y S. Vicent volia, y avia menester com home de paraula.

Elect, puix, Papa Don Alonso de Borja en lo dia 8. de Abril de 1455. y nomenat Calixto III. confirmà el vot de canonizar al seu Proferà M. Vicent. Manà reveure, y compulсар los Processos. Y feta relació en dos Consistoris secrets, apres en altres dos publics, y generals, los encontraren cabals ab mes de 400. testimonis calificats, y mes de 860. miracles contestats. Y en resulta, el Papa Calixto decretà en lo dia 3. de Juny la Canonizació pera el dia 29. Tota Canonizació es una sentència media entre el jui, que fa el Papa de les coses de la Fè, y dels fets particulars, que no tenen ab ella conexió, puis encara que la Canonizació es funda en lo testimoni, absolutament falible, dels homens, la divina Providencia, è instinct del Espirit Sanct lo preserva, pera que en negoci de tanta importancia, no patixca engany (61). Doncs si en lo Tribunal de la Esglesia pera el cassich es quallévol convençut de contumacia en lo seu delictè perional ab dos, ò tres testimonis (62); quant millor constarà la perievegancia final en la virtut, y sanctedat pera ca-

(60)
 Chacon. lib.
 2. annal. Gra-
 veson Hist.
 Eccl. tom. 6.
 ad secul. 15.
 coli. 2.

(61)
 D. Thom.
 quod. 9. i 16.
 ad 1. q. 2.
 (62)
 Deuter. 19. v.
 15. Matth. 18
 v. 16. ar 17.

nonicarlo, anyadintse la providencia, y direcció del Espirit Sanç? Per tant basta un Procès, ab qu'es comprobe un miracle en vida, dos après de la mort, y tal volta menys. (63)

(63) Lambertini SS.D.N.Ben. Mes pera la Canonizació de S. Vicent se començà XIV.de Beat. proben mes de 860. en quatre, ò cinc Procès. & Can. lib.4. los, y no es llança en ells tota el aygua. Un part.1. cap.6. bon Capellà, molts anys company de S. Vicent à num.1.ad 5. en les Misions, concluix la sua deposició, com (64) S. Juan lo Evangeli (64), que no podia fer recort de totes les coses que avia vist, y oit, totes verisimes, y que no cabrien en llibres, per molts que se escriguessen. Amès, hù dels Jutges Subdelegats, com home que nada contra la corrent de un riu, si creix molt l'aygua, es deixa dur della; aixi ell, passant de fer Jutge, à seguir la corrent dels testimonis, dix qu'en poc mes de dos mesos, que suspengueren per festes de Nadal lo procediment, eren rants los miracles fets per P. Vicent, que no es podien escriure, ni relatar. Lo mes graciós es, qu'el Papa Calixto, ans Juge delegat, y ara propi absolut, com suprem de la Esglesia, introduintse també à testimoni de lo que li era patent, y notori per la vera noticia, y coneiximent agut de M. Vicent quan vivia (65), decretà dir, y fer lo mateix en la expedició de la Bula.

(65) Bul. Canoniz. in not. 58. ap. Bullar. Ordin. Prae. p. 384. Mes apart testimonis, qu'esta Canonizació, no fols ha de ser per rigor de Justicia, que procedix segons lo alegat, y probat; sino per alta Economia, qu'eixecuta ab la religió del Vor. Qualsevol Canonizació ya decretada de futuro, si el Papa omitira voluntariament lo Decret de present, cometria injusticia, defraudant al Sanç de la obervancia que se li deu, à la Esglesia d'est nou motiu de alabar à Deu, e instaurar los exemplars de la virtut, y privara à si mateix de un gran

gran merit. Mes en la de S. Vicent, possant Calixto III. en eixecució el Decret del dia 3. obrà mes lloablement, y ab molt mes gran merit; y si podent, so deixàra estar, faria sacrilegi, ab specie de infidelitat (66). Per això es diu: *Ni al Sanç vot, ni al Nini joc.*

Era el Papa Calixto molt home de fe, y veritat; com ho votà, y decretà, aixi ho cumplí en lo senyalat dia del Senyor S. Pere. Y era molt propi pera dar los bons dies à est Tanca. y Obri del Palau del Cel, refrescant la memoria del alegria que tingué, quan en lo dia cinc de Abril del any propalsat 1419. obri la porta pera que S. Vicent entràs; y la que al present se doblava en 29. de Juny (en que ell avia fet la sua entrada) obrint de par en par totes les portes, pera que la Canonizació, que feya en la terra, y en sa casa el seu Successor, fos ben vista del Cel; y de la terra, la que el principal, y propietari Jesuchrist millorava al mateix temps en lo Cel confirmantla.

Est dia el Bisbe, y Cabildo de Vanes, ya sabidors del Decret Apostolic de 3. de aquell mes de Juny, obriren lo Sepulcre del Sanç, y encontràren lo còs sancèr, net, tractable, ab la carn blaneta com si esligués viu; els Abits, y Capa incorruptes, y sancers, sent ya propalsats 36. anys, qu'el avien soterrat. Determinaren, puix, seurel en una cadira junt al Altar major. Aixi fèit, y patent à tots, li posàren baix de la Capa dos morts, el hu de 9. hores, y el altre pudent de 60. Entonàren Missa major, obri els uils, y els tingué uberts ella durant. Cantant, ò acabada la Missa, s'alçaren bons, y sans los morts, predicant aver ells viut en aquest dia, com Jesuchrist coronava de sa ma en lo Cel al recinicanonizat en la terra. Si S. Vicent no tingue

(66) D. Tho. 2.2. q.88. a.3.5.6. 10. & 12. ac. q.189. a.2. at- que 3.p. q.28. a. 4.

què els ulls uberts en atenció à la Missa, els feu obrir als dos resuscitats, y en ells passà de mort à viu, puix el seu cadaver profetia, com lo de Juseph, y el de Eliseu (67). Ab tan passmòs miracle (al que seguiren altres molts) autòrica Deu la Canonizació de S. Vicent mes bè; que la coronació de Saül per Rey del seu Poble. A est, Samuel donà per primera de tres senyes de la voluntat de Deu ab qu'el ungia per Rey, que aquell mateix dia encontraria dos homens junt al sepulcre de Raquel, que li durien bones noves (68). Millors les hi dugueren los dos, que tenint los dos peus en la folla, veren, y pregonaren la coronació celestial de S. Vicent en lo dia, en que la Esglesia el proclamà per reynant ab Jesuchrist en la Gloria.

Est mateix dia el Papa en Roma celebrà de Pontifical, predicà del canonizat Novell, concedí Indulgencies; y en cumpliment del altra part del seu Vot, feu una solemne Processó desde el nostre Convent de la Minerva, hasta la Esglesia pag. 383. in de S. Pere. Ab esta Processó donà principi per *Notis ad Bul.* S. Vicent à la rogativa general, que manà fer en *Canoniz. not.* tota la Esglesia contra el Turc. Y tiugué tan bon 48. Graveson exit, que alcançà insigne vitoria en lo any se- *Histor. Eccles.* guent, desbaratats, y fugitiu los Exercits, que *tom. 6. colloq.* tenien en gran apreto sitiada à la Ciutat de Bel- 2. *14. secul. 15.* grado. Per tant, en acció de gracies solemniçà, Lambertini lino instituí la festa de la Transfiguració del Se- *SS. D. N. Ben.* nyor (69). Est misteri fone una canonizació, ab XIV. *de Fest.* que declarà el Pare Etern la sanctedat substanti- *part. 1. pag.* cial de son Fill, y procehi ab dos testimonis del 225. *de seq.* altre mon, y tres d'este. Ha dels fone S. Pere, (70) *Matt. 17. v. 1.* de aver Jesuchrist posat als peus los seus ene- 3. 5. *de 9.* mics en la triunfant Resurrecció (70). Y esta festi- *vos* vitar, que uhy es gloriosa memoria dels triun- *fos*

(67)
Ecc. 48. v. 14.
de 49. v. 17.
ac 18.

(68)
1. Reg. 10. v. 1
de 2.

(69)
Bullar. Ordin.
Præd. tom. 3.
pag. 383. in
Notis ad Bul.
Canoniz. not.
Histor. Eccles.
tom. 6. colloq.
2. 14. secul. 15.
SS. D. N. Ben.
XIV. de Fest.
part. 1. pag.
225. de seq.
(70)
Matt. 17. v. 1.
3. 5. de 9.

fos de la Esglesia contra el comú enemic, es el laudo de la Canonizació de S. Vicent, solemniçada ab dos del altre mon resuscitats, è insignies de victoria contra infels.

En lo dit any 56. Calixto III. canonizà à S. Osmundo Bisbe de Sarisber, y expedi la Bula, segons costum, sens estar despatjada la Bula de la Canonizació de S. Vicent, feta en lo any antecedent. Cosa ben irregular, y singularíssima. Morí à 8. de Agost de 1458. y en los tres anys un mes y set dies, que sobrevixqué à la Canonizació de S. Vicent, no expedi la Bula, avent expedit en menys temps la de S. Osmundo. Li succehi Pio II. en 19. del mateix mes de Agost; y el primer dia de Octubre seguent despatjà la Bula de la Canonizació, feta per lo seu Antecessor. Mes com, en poc mes de un mes? De modo molt diferent de semblants Bules. Segons estil, en les Bules de Canonizació es fa un compendi de la vida del Canonizat, y dels miracles en particular, que resulten comprobats dels Processos. En la de S. Vicent se llig de la vida sols una insinuació en part, y ninguna dels miracles en singular. Y diu el Papa, es perque la Bula no creiques tant, que ixquera de la ralla. (71)

Un Angel seit sobre la pedra del Sanct Sepulcre, va fer el Doctor, y Mestre de la gloriosa resurrecció de Jesuchrist (72). Bastant testimoni fone pera la fe de les tres Maries. Mes per lo excels merit de Maria Madaleua, tornant esta, ne encontrà dos, hu al cap, y altre als peus (73). Madalena entrà una volta el peus, y altra el cap de Jesuchrist (74); y era rahó, que recibirà mercé en aquelles coses, ab que obsequià à Jesus. Pera la sua fe bastava un Angel, pera la sua finor dos son menester. S. Vi-

(71)
Bulla laud.
Canoniz.

(72)
Matt. 28. v. 2.
Marc. 16. v. 5.

(73)
Joan. 20. v. 12
(74)
Matt. 26. v. 7.
Luce 7. v. 38

centtreballà molt, y no de bades, pera que la tunicinica inconfutit de la Esglesia, partida en tres troços, es reunira en un Papa, que fonec Marti V. y es conservàra en ell unida, apartades les obediencies à tres, hasta la de hu dells, que mori en fos tretce, y era del seu partit (75). Puix si S. Vicent en dos Papes servi à la Cadira de S. Pere, en lo de Lluna pera que la desembraçara, y en Marti V. pera qu'es sentàra de repos; en altres dos loy correspon: Calixto que li dona el asiento entre els Sançts, y Pio que li fa el vale, ab que puga eixecutar per lo deute com à canonizat.

Los llibres del nou Testament, aixi com los del antich, son, ò Llegals en los Evangelis, ò Historials en los fets Apostolics, ò Sapiencials en les Epistoles. Sols el del Apocalypsi es dels Profetals. Y per quant la Profecia es materia distincta de la Historia, Ethica, y Doctrinal, està eferit ab diferent estil dels demès, encara que sien los del mateix Auctor S. Juan Exangelistèr, y Epistoler. Ya vos tinc dit, que la canonizació dest llibre, es tan senyalada, com la del seu Angel. La Bula desta Canonizació en lo dit llibre està decretada, mes no sellada, y expedida (76); porque lo contengut en ell es Profetal de coses qu'en breu avien de fer fetes, ya porque algunes començaren en vida del mateix Escriptor, si be no es finiren pretto; ya també porque la certa de la revelació feya prop lo que estava llunt, y pertencixia als ultims segles de la Esglesia, y si del mon. Es ver, que la Bula de la Canonizació de S. Vicent fonec expedida per Pio

(77) *Bul. Ord. Prae-* II. mes també es ver, com ell confessa, que la *die. in not. ad* expedi al tenor, y manera, que Calixto III. *laudat. Bul. n.* xà decretat (77). Est no la firmà, y sellà, pera *58. laudat.* que la sua Bula, de una Canonizació tan de antec-

temà cacarejada, quedàs com en profecia, y à son temps fos despajada ab estil diferent de les altres, encara que sien la de la Canonizació de S. Olmundo, feta per hom mateix, ò la de S. Catalina de Sena, canonizada per Pio II.

Considerau puix ara, li Canonizació tan circumstanciada fa exemplar pera fettes centenaries de cada dia; y passèm à veure la celestial aprobació de la nostra present. Calixto III. dona orde à tots los Prelats de la Esglesia, celebrassen la festa del seu canonizat S. Vicent à cinc de Abril, dia en que mori el Sançt. Per los anys 1460. y après de la Canonizació el quint, mori en la edat de 12. anys un fill unic de D. Leonor Pimentell, Condeta de Placencia, Duquesa de Arcvalo, y Bexar; y après de moltes hores mort, refucità per intercessio de S. Vicent. Agrai-da la Senyora, celebraba la festa del Sançt ab Missa, y Sermò. Faltant un any el Predicador, y no avent llavors Convent allí fundat, apareguè al hora un Frare Dominico, com que passaba de camí per la plaça. El seu cridar, admirà ell lo Sermò, y el seu tan gran, que restaren tots admirats; y molt mes, quan avent-lo buscat ab vives diligencies, y no encontrant-lo, acabaren de conèixer era S. Vicent ell per ell. S. Pau, après de mort, predicà à Nerò la fe de Jesuchrist. Y diu S. Vicent: *acò de ningun altre Sançt se llig* (78). Yo anyadix: de S. Pau es llig, que una volta predicà, après de mort, la fe de Christ; mes ni dest tan gran Apostol se llig, que predicàs après de mort laudes propies, sino de S. Vicent, que fonec Panygirilla de si mateix, y no esta volta sol.

Clement VIII. traslladà esta festa del dia 5. de Abril al Delluns immediato de la Dominica *Quasi modo* pera tot est Regne, y Ciutat de Valen-

(78) *D. Vin. serm. unic. in Commem. S. Paul. num. 16. per nos finem.*

lencia, ab ün Bräu Apostolic de 28. de Setembre 1594. El V. P. M. Fr. Jaume Lopez, de S. Agustí, avent predicat la Quaresma de Alcoy, sen tornava disgustat en les vespres de la festa de S. Vicent, perque no tenia Sermò en lo seu dia. El Sanct ixquè al camí, y dix que predicaria en Almusafes. En efecte feu de una via dos mandados: consolà al seu venerable devor,

(79) Jordan *Hist. de la Prov. de San Agustín, tom. I. p. 391.* impedit el que debia anar (79). Y al V. Franciscano Fr. Pere Esteve, dit el Apostolic, feu tornar del camí de Alboraya, pera que predicàs lo seu dia en Valencia al cap del banc de la Llonja del Mercat (80). Doncs no una, com

(80) Mercader *Vid. lib. 4. cap. 12. pag. 229.* S. Pau, sino moltes voltes S. Vicent predicà de si mateix après de mort; puix lo que fem valentnos dels amics, per nosaltres mateixos se fa. En fi, tan atesa es del Cel la festa del dia propi del Sanct, que venint en Domenge de Rams, en que no rè floc lo seu Ofici, y Reco, los Angels li canten en la sua Celda a mitja nit los Maytines ab la melodia, qu'es deixa entendre del alegrò de tal musica. En lo que clar se coneix, qu'el Cel fa festa votiva a S. Vicent, quan Valencia no pot celebrarla, pera que quan pugua, no la faga comuna.

Mes què vos dire de la festa del dia de la Canonigació en Valencia? Solemniça esta Ciutat la primera en lo dia 1. de Febrer del any immediat 1456. ab Processó general, que vingué a est Convent, portant en ella la Capa del Sanct, per no tindre llavors Reliquia del cos. Un Fadrí, dit Vicent, caygué del nostre antic Campanar, sens rebre dany, ni fer menester la pell de borrego. La Capa de S. Vicent li servi de ales pera que no pegas de cap en terra com lo pardalot de Alcoy; puix la capa del Angel

son

son les ales. Volent S. Pau fer festa en Troas, se juntàren en processó els Deixemples. La Missa, y Sermò foren tan llargs, que durant la funció hasta la mitja nit, un jove seit sobre una finestra molt alta, es dormí, caygué, y morí. S. Vicent en semeiant cas, no deixà que aplegassen a terra dos, qu'en la plaça de la Cathedral de Tolosa el ohien desde una pared cinc estats de alta. Caent los detingué en l'ayre ab la sua imperiosa veu. S. Pau resuscitá al seu mort girantse sobre ell, y abraçantlo tot, millor que deball de la manta, pera que tornas en calor, y no ayguàs lo goig de la festa (81). S. Vicent

trau a pau, y salvo el seu caygut. Al principi es fan los pans geperuts, y el fi es eco dels començos; y així volgué que la primer festa de la sua Canonigació fos sens desgracia, ni atsar, pera darnos en aquell any nou el pronostic de les felicitats dels següents, en que Valencia molt de son grat faria la remembrança del dia de la sua Canonigació.

Un bon Capellà tots los anys la feya en la Casa ahon naixqué S. Vicent. No tenint en ella mà, la omittí. En est intermedí acostantse el dia de S. Pere, el rogle de les campanetes se tocà per si mateix a tota presa, y feu caure en lo compte de que aquell dia era el de la Canonigació del Sanct, que volia la festa acostumada. Així es feu, hasta que de tot ben entesa la Ciutat, la prengué a son carrec, y hasta uhy la costea tots los anys allí, com así la Confraria, ab Estacio que fa per la vesprada en aquella Sancta Casa. En lo dia de la Translació de la Arca vella del Testament, no fols agué muti-

que

(81) *Ad. 20.2 v. 7. ad 12.*

(82) *1. Paralip. 15. v. 19. 25.*

(83)
Ecclef. 45. v.
10. & 11.

que li sonaven quan se movia, y feyen memoria al Poble de la atenció qu'es mereixia en lo Temple (83). Impedida la festa del dia, en qu'el anima de S. Vicent fone traslladada al Cel, los Angels fan de la nit dia pera mes llument, y atenció de la sua Capella. Y olvidada la del dia de S. Pere, en que fone pera tots uberta l' Arca de la sua santificació, les campanetes del rogle fan del olvit memoria molt honrada, ab que desperta la Ciutat, y ab lo seu recort se funda desperta la Confraria, pera elegirla per principal festa. Doncs si així senyala Deu la festa de la Canonizació de S. Vicent, raó es molt particular, la que té Valencia, pera senyalar per Centuries, així el dia en que enarbolà els Estandarts de la Fè Catholica per la conquesta dei Rey Don Jaume, com lo dia en que passà mostra la sua Sanctedat per la Canonizació de Sant Vicent.

De lo fútilit se inferix clarament, que Sant Vicent tot ho vol, puix no content de aver la Ciutat establitz Centenaria la festa de la sua Canonizació, la vol també anyal, y fino, fa repiquets. Mes no pensen, que per aço li es de menor estima la dels Centenaris.

Predicant S. Vicent en la Parroquial de S. Martí de Valencia, es deixà un barreter blanc, y altre negre. Quan los hi tornaben, dix lo Sant: *Guardalos, que no tiabren de mi altra reliquia.* Poslàrenlos en un Cofrenet de argent, y en ell estigueren hasta el any 1555. en que foneh closta la primera Centenaria. Al cap de tants de anys lo argent estava brut, y encourat. Y volent lo Reverent Clero pollarlo en l' Altar, que feu pera la bolta de la Procesi, ell

(84)
Guerau apud
Oru cit. pag. si el tragueren de la Argenteria (84). Variet.
132. & 133. nant

nant Malaquies del Precursor de Jesuchrist, del advent dest Senyor, y del dia del Jui, diu que serà foc de Crysol, y qu'es sentarà com Argenter que netejà la plata: y així purs, y nets los fills de Levi, li serà molt grat lo Sacrifici de Judà, y de Jerusalem (85). Y el Predicador dest jui S. Vicent, aprobant la neta, y pura intenció dels fills del Bisbe S. Martí ab aquell Miracle, manifestà, que aquell Altar, y tota la festa de la Ciutat li era molt accepte Sacrifici.

(85)
Malach. 3. v.
2. 3. & 4.

La segon Centenaria vingué també à gust del Pare S. Vicent. En lo any 1651. patia esta Ciutat gran carestia de forment, Certs Mercaders tenien en lo Port de Caller tres Navios carregats, sens saber quin rumbo deurien pendre. Un dia entrant ells en lo Convent, que tenim en aquella Ciutat, los ixque alencontre un Frare no conegut, que dientlos era natural de Valencia, els encaminà pera la sua Patria, assegurantlos bon despaig del forment à bon preu. Els paregué bè el Frare, y el seu consell. Tornant al altre dia pera despedir se, no pogueren dar en ell, hasta que al eixir de ls Claustros, poslàren los ulls en una Image de S. Vicent, y confessàren era ell per ell lo Religiós foraster, que buscaben. Surtiren puix pera Valencia, y arribaren à 27. de Janer, quan la Ciutat estava en lo major apreto, y aflicció: y tots alçant les mans al Cel, reconegueren el Socos en lo Pare S. Vicent.

Així morta la fam de Valencia per lo Sant, al cloures la segona Centenaria, closta de allí à quatre anys en lo de 1655. apenes en la vespra de S. Pere à mix dia el vol general de les campanes, feu la entrada en senyal de la festa, acompanya l'artilleria del Baluart: que llavors do-

dolla menys gastar la polvorà en Salves. Reben tant una pela, mal atacada del Artiller, ningun dany feren los troços. Cayguè ab una roda en lo riu, y ab un tros de la mateixa pesa en lo Convent del Remey, à mes de altres troços que saltàren, y passàren per un numerosíssim concurs de gents. Sent cosa certa, que la menor part deitos troços poguè ser bastant pera privar à molts de la vida. (86)

(86) Satisfet, pareix, restà S. Vicent de'sta Centenaria; puix durantli el contentó, après de onze anys, en lo de 1666. se deixà veure sobre la

Casa en que naixquè, ple de llum à la mitja nit, ab los braços uberts. Y eslliguè així per espay de dos hores, com qui mirava en contorn la Ciutat. De'sta transfiguració de S. Vicent fas bon pronostich, qui mirava ab bons ulls la sua Patria. Que la del Salvador del Mon fone per alegrar als seus mes volguts, y també va ser prop de la mitja nit, com de S. Lluc colig la sentència de mes cabuda (87). Amès, que aquell passàse S. Vicent en creu, fone passàse en Oració, com lo Sacerdot Onies en la sua nocturna visió (88). Y ha no ser així, que fora de'sta Ciutat, y Regne en los següents anys de tantes plagues, fam, guerra, epidèmies, llangoïta, fequetats, inundacions, pedra, y gramis, y ultimament terremots, jamay vists?

Per nostros passos contats ham aplegat à la present Centenaria, y segona part d'este discurs, en la que vos dee previndre, que sent esta Centenaria en los segles tercera, y en lo magestuos llument la primera (y creure que fons segona) deu ser la de major gult de Deu, y del Sanct, sentnos bon profit. Com dic, ho farem, pera que mes advertits, millor assegurem les felicitats qu'ens promet, sentque passades festes vinguem

(86) Orti cit. pag. 20.

(87) Luc 9. v. 32.

(88) 2. Mach. 15. v. 12.

guen los plors, y eixecució de la Justícia per lo quartel de les centuries propassades?

S. II.

SI en protestació de vindre com anell en dit la nostra Centenaria al P. S. Vicent, no ha fet miracle algu; vist es, ho tè tantes voltes acreditar, y es tanta la sua autoritat, y paraulla, que sens ell ho creuria hasta un Judio (89). Molts sen divulguen, mes ni tots son de creure facilmente, ni tots de descreure sens pietat. Lo cert es, que jamay foren, ni mes frequents los perills de mort, ni mes à la mà los motius de discòrdia: y à Deu gracies, y al Sanct, ni es conta mort desgraciada, ni dissensió notable. Mes yo espere de la intercessió de S. Vicent altre major miracle. Y es, que vosaltres vos deixeu de fer cada dia miracles, que ni hu tan sols sabè fer lo Sanct en tota la sua vida. Començarè à explicarme: Si advertiu, que no totes les festes son de guardar. Les del Poble Hebreu eren manades, y guardades en aquelles mateixes coses, que Deu tenia ordenades. Nobstant, perque ells cuidaven mes del exterior de la festa, que del interior, no adorant à Deu en esprit, y veritat; protesta la Magestat, que les tenia aborrides, y les nomena *efferecol*, qu'ells llançaria en la cara. Eren de aquells, que son devors de la folga, y del concurs; de la festa, no del Sanct. Estes festes son pera Deu molt moltes, treballoïes, y pesades, com carrega que *Mala. 2. v. 3.* no plau, y tè molt que suar, y sufrir en elles *3. Joan. 4. v. 90*). Fels meus, escarmentau en cap de altre. 23. D. Vin. Sanct Vicent, coronat en lo Cel lo dia de la *ferm. in fer. 6.* sua Canonigació, fone figurat en aquell Cavall *post 3. Dona.* blanc, y brios del Apocalypsi, à qui foren da- *Quadrang.*

E des

(89)

Joan. 10. v. 41
42.

(90)

Isai. 1. v. 14.

Mala. 2. v. 3.

3. Joan. 4. v. 90

23. D. Vin.

ferm. in fer. 6.

post 3. Dona.

Quadrang.

des tres guirnalles: la una de Stels, per la perfecció de les virtuts; altra de or, pera la clarietat de la doctrina; y altra de diamants, significació de la eterna Benaventurança (91). Estes tres guirnalles me representen los tres Centenaris, en que S. Vicent, com rich home de tres collites, triunfà en Valencia. Cada una de les dos primeres Corones es un centenar de gracies, que temporalment cullen en est mon aquells, que com Isaac, sembraren la llavor de la paraula de Deu en la bona terra de la propia anima, y la dels proxims (92). Lo tercer Centenari es corona de Justicia, ab que reynen après en lo Cel eternament.

Ab diadema de Stels coronà à S. Vicent Valencia per mans del seu Arquibisbe S. Thomàs, y del seu Confultor, y miracler lo V. P. Fr. Juan Micò, fèls imitadors, y devots del Sanct, que vivien en la primera festa Centenaria. Ans dells en lo dia 20. de Octubre de 1532. entrà en Valencia la primera reliquia del Cos de S. Vicent, qu'es el dit indice de la ma dreta, ab que senyalà la hora del jui, y guarda est Convent. Entrantla en processó per lo portal, y carrer de Serrans, una Senyoreta de 16. anys, cega de naiximent (y llavors dolenta de febra, y defanciada) de repent quedà sana, ab una viista tan ferma, que vella de 76. anys, la gojava molt aguda, y clara. Y finalment, poguè S. Vicent dir à la Ciutat, lo que Jacob à son Sogre: *El Señor te ha oimplit de benediccions al entrar yo en ta Casa* (93). Y com ben trobat en ella, prenguè per entreteniment de la sua primer festa Centenaria, fer lo miracle del Costrenet de S. Marti. Mes ha! qu'est joguet de rialles parà en llagrimas! Predicant S. Vicent en la Seu, dix: *Un gran castic vè sobre Valencia*. Tots

(91)
Apor. 6. v. 2.
Alap. ibi.

(92)
Genes. 26. v.
12. Matth. 19
v. 29. & 20.
v. 8.

(93)
Gen. 30. v. 30.

espavorits, què seria, es declarà: *Què major castic, qu'el que un Sanct sen vaja de la Ciutat! To el Sanct, y men vaig* (94). Basta, que vostra R. ho diga, P. Vicent, pera que sia així mateix. Mes es tanta veritat, com puguès ser la canoniçada per Divines Escritures. Ho canta la Esglesia lamentantse de la nostra inadvertencia: *Mirau, dix, com es mort lo Sanct, y ningú es compungis de cor. Sens lleven de davant los Varons justs, y ningú ho considera* (95). De la mala cara del peccat va ser apartada la del just, y mort condemnà als delinqüents vius (96). Experiencies deplorables tè Valencia.

Poc mes de dos mesos propassats après de la primera Centenaria, moriren aquells Sancts homens, eclipsantse aquestos Estels en Valencia, pera lluir en lo firmament del Cel. Les seues morts foren vespres de tants mals, com se seguien de la pesta, que parí la Ciutat desde el any següent 1556. hasta el de 1558. (97) no embargant, el que S. Vicent en ningun genero de enfermetats, mes qu'en esta, s'aja mostrat propici à tot lo mon. En est Sanct ompli Deu els desigs al Profeta Isaies (98). Lo elegí el Senyor, pera que fes bugada general de la Europa, tacadada de pecats, è injusticies. Ab lo espirit de juli, y espirit de audor, derrocava en terra els grans pecadors, y convertia en cendra de penitencia el cor, y també els cotos, pera embiarlos al Cel nets de cos, y anima. Est espirit, sens dubte apaga Valencia en la primer Centenaria, per mes que bufa S. Vicent pera encendre en penitencia, que la llavàs sobre la neu, y la plata del Costrenet de S. Marti. Lo cert es, que S. Lluís Bertran en lo Sermo de S. Vicent, que feu en la sua Casa el any 1578. dix: *Quierome yo agora aprovechar de mi Oficio, y usar de mi*

(94)
Guer. apud
Orti cit. pag.
132.

(95)
Ecclesi. in 1.
respons. noct.
2. ad Matut.
Sabb. Sanct.

(96)
Sap. 4. v. 16.

(97)
Salon in vit.
S. Thoma, &
Palmiren. in
V. Micò.

(98)
Isa. 4. v. 4.
Alap. in Prae-
fat. ad Thren.
Jerem.

mi libertad, y afearos el mal tan grande que ay en esta tierra de detraçiones, usuris, &c. La poca devocion, la poca cuenta. La poca devocion que en esta tierra teneis con un Santo tan señalado, y tan eminente, que Dios os ha dado ... Dudo To aya en el Cielo, à quien mas debais, por los beneficios que cada dia por su interceçion recebis, asii en particular, como en comun (99).

(99)
S. Luis tom.
2. Serm. pag.
291. n. 8.

Est Sermó aprofità, puix de allí enavant tornà S. Vicent à mirar ab bons ulls à Valencia. En lo dia 7. de Abril 1600. rebé la Ciutat en procetso el fragment de una costella, que du en lo pit la Image del Sanct en les processions generals. Esta sancta Reliquia, estant de passó per Casa del Governador Don Jaume Ferrer, restituí à la sua Muller D. Blanca de Cardona los passos, que apenes podia darne hu desde el llit al estrado, sostenguda de muletes. Per manera, que la que al passà per lo carrer la Reliquia poguè aplegar al balcó en braços de altre, la seguí, baixant per sos peus les escales, y muntant sola les de la Casa de la Ciutat. En est mateix any, amenaçada la Ciutat de la pesta de Xativa, es mostrà S. Vicent ab una espasa en la mà sobret el Portal. Y en lo any següent de 1601. la gloriosa entrada de la canella, que com Reliquia insigne del Sanct es venerada en lo Colegi del Venerable Senyor Patriarca, destingue bon rato al Sol (100); ò perquè's volgué trobar à tota la festa, ò perquè no se acabara à folques faltant la llum del dia, ò perquè el Cel se riu, y tant folga, que quan falta temps pera consemblants festes, lo allarga, y proroga. En fi, jamai entra S. Vicent en la sua Patria, sens feste lloc, y obrir camí à tota costa de miracles.

Es parà el Sol pera que Josué tingués temps de

(100)
Escolan. De-
cadi 1. lib. 5.
cap. 24. fol.
1076.

de fer alçar al enemic lo siti, ab que tenia de mort amenaçada la Ciutat aliada; y tornà en arrere, per senyes de la salut del Rey Ezequies, y quinze anys mes de vida (101). Desta parada, y fugina del Sol fa el Ecclesiastic memoria en credits de la Canonigació del Capità Josué, y Profeta Isaies (102). S. Vicent espasa en mà, com altre Josué, defensà la sua Ciutat. Manà Deu al Angel, que nueta la espasa sobre el Regne de Jerusalem lo apellava, la tornàs à la bayna en vista desta Ciutat pera delliuarla (103). Al revés, fa que S. Vicent la defembayne, perquè com Angel Custodi dest Paradis de Valencia, el conserva florit, y lloçà, defençant à foc, y flama la entrada de la mort pestilent, y encarniçada en lo Regne (104). Y com Apollolich, y Profeta, no sols à hu pera quinze anys, com Isaies, sino pera molts, y llars restituix à homens, y dones la salut.

Mes de allí à poc S. Vicent aguè de girar la cara à la sua Valencia, com à ingrata Patria, que tornà en lo any 1612. à desmandarse, perdent lo respecte à la Cadira Apollolica, à la Esglesia, y Superiors, y al mateix S. Vicent. Qui ho creuria! Persevera així molts anys en obtinació, hasta que la por al Rey, que possà desde Lisboa la poderosa mà, guardà la vinya, no acabas de perdres. Estos pecats donaren facil entrada à la pesta en lo any 1647. Y no cessa, hasta que duent en procetso per los carrers de Valencia lo cos de S. Lluís Bertran, se serenaren los mals ayres, y fone feta gran tranquil·litar, per mirar Deu à la cara del ploro S. Lluís, y tornar la rialla en la de S. Vicent (105). Quedaren los Valencians tan aporrejats, que comphinè la segon Centenaria, y volent los Jurats seguir lo exemplar de la primera, no desco-

(101)
Jesue 10. v.
13. & 4. Reg.
20. v. 5. & 11.
(102)
Ecel. 46. v. 5.
& 48. v. 26.

(103)
2. Reg. 24. v.
16.

(104)
Gen. 3. v. 24.

(105)
Proce. remif. 2
five de an.
1662.

bri-

(106)
Orti cit. in
Dedic.

brirén rastre. Y pera que no succehira lo ma-
teix als que uhy governen, manàren la relació
de tot, y la imprimiren (106). Y per est llibre fa-
bem les grans festes del Centenari propassat, no
embargant el estàr la Ciutat convaleixent de
contagi.

En fi, dos vegades ha patit Valencia pesta
après de la primera Centenaria. Mes per mise-
ricordia de Deu, y del Sanct, après de la se-
gona ha segut deliurada dest mal, ab qu'el ay-
re, y la respiració de la vida es causa de mort.
Hasta uhi ho ha passat caent y levant ab al-
tres treballs, en que al menys poguè respirar.
En lo primer Centenar donàren molta llum los
Estels, ab que S. Vicent se coronà. Mes amant
los Valencians les ombres del vici, y de les
passions, mes que la llum de la veritat, y bon
eixemple dels Sancts, quedàren a fosques, y
s'entenguè dos voltes pesta. En lo segon, S. Vi-
cent se coronà de or, y ab les dos Reliquies
del seu cos duguè a Valencia la flota, y ab lo
cos sancè de S. Luis Bertran totes les Indies.
Mes Valencia rica de vanitat, y poc temor de
Deu, malgasta el tesor, y no enveu goig, so-
brevenint un treball après de altre, ab que Deu
li significava: fuixques la cara al arc de la sua
ventolera. En est tercer Centenar apareguè S.
Vicent en gloria, fent oració, y posant en creu,
com qui preten engaltar de nosaltres, com dia-
mants, la benaventurança, que justament lo co-
rona. Per manera, qu'el quart Centenar, que
ham començat, se eloga, predicantnos: *Gene-
ració triada, gent sancta, poble de Deu, que con-
figní la sua misericordia sens apotales, y anuncia
les virtuts de S. Vicent, que de les ombres los crida,*

(107)
1. Petr. 2. v. 9. S. Vicent, Senyors meus, es qui comença en
10. x. 11. Ya-

Valencia els Sermons cotidians, ab que uhy ef-
tà provehida (108). Après de mort no ha parat
de predicar per mig de Predicadors Apostolics,
que nunca han faltat en Valencia. Ell uhy per-
maneix dalt del Pulpit de la Seu, fent coltat a
la Trona dels demès Predicadors, pera donarlos
desde allí la bendició, si prediquen com manà
Deu (109). Finalment en est dia, prenent a S.
Pere les paraules de la boca, dix: *Charissims,*
vos pregue, que com hostes, y peregrins dest mon,
vos abstingau dels desitjs carnals, que militen con-
tra el anima. En ell tots som viandants, nostra Pa-
tria, y casa es lo Cel. El que va de camí, encara
que sia Cavaller, ò Ciutadà, no va engalanat, ni
es cuyda sino de lo necessari, ni en lo Hostal dema-
na gollerias. Abon estan los que hi eren en lo Cen-
tenari propassat, ò els que speraven veure el pre-
sent? Ya cent anys que passàren uns, altres ja
dies, y els que uhy vem este, no ham de veure el
que vindrà. Doncs per amor de Deu guardem la
cautela dels peregrins, y viandants, que se avisen
dels passos perillosos. Se creu, que la major part
dels condemnats sia, y es per lo pecat de la luxu-
ria. Per això importa precaures de tal mort, y re-
frenar lo cos per abstinencia, mortificant les incli-
nacions, fugint les ocasions, y tenint oració. De
altra manera, diu S. Bernat, que fora miracle
major el viure castament, que resuscitar los morts.
Totes son paraules del seu Sermonari. (110)

Est major miracle no sabè, ni poguè fer S.
Vicent, perque Deu no fa miracles sens neces-
sitat. A ningú nega la suficient proteccio. Mes
quan se pot consegüir lo fi per un mig mes or-
dinari, no sol aplicar altre mes relevant. Com,
puix, vos prometeu est patrocini especial, y així
vos embolicau ab ocasions, y reboltes perillo-
ses, obligant a Deu a un manifest miracle? Vo-
len

(108)
V. Micò tom.
3. m. fol. 318
col. 1. & 357.
col. 2.

(109)
Jordan supra
cit.

(110)
D. Vinc. tom.
4. Sermon. pag.
279. num. 11.
pag. 344. n. 7.
& 421. n. 15.
ac tom. 5. pag.
442. n. 15.

leu que vos mantinga sens ofensa en lo foc, pòdent vosaltres fàcilment no entrar en ell, y així no abrafarvos? Es tentarlo. Lo mes desgraciat es, que temeraris presumiu persuadir, qu'el feu caure en la tentació, y fa en vosaltres cada dia, y à totes hores aquell miracle, qu'es unica excepció de S. Vicent miracle. L'anima pura dest penitentiſſim Sancta mostra, es arrogancia vaniſſima el confiar de mantindres innocents entre les ocasions voluntaries de fer pecadors. Y ho rubricà en dos ocasions molt impenſades, en que fuixquè à cames te valguen, hasta pegar en les braſes del foc ardent. Confessant així de obra, que tremolava à la front dest enemic, y no es prometia la victòria, sino peleant, contra el us, y costum dels Espartans, qu'es, no resistint al enemic, sino fugint lo cos.

Y vosaltres, tan regalats com boca que vols, vos prometeu seguritat en ocasió buscada de perill, no remot, sino à crema roba? Si fins ara es vilt orà, que pentant era de vidre, cridava, que ningú se li acollàs; jamay el aguè, tan dementat, que crehentse de vidre, anàra sicanse entre les pedrades dels Eitudiant. Quan vos exhorten à la imitació de S. Vicent, ponderau locament, y responeu: *No tots podem ser Sancti, co-nexim la nostra fragilitat.* Doncs confessau, que no hia dementat com vosaltres, que ab est conceiximent propi es poſſau en lo perill. O parlau clar: *No fugim del perill, perque volum pecar.* Teniu en lo intim del cor ences lo foc de la concupiscencia. Si no patiau a la obra, a lo menys pecau de pensament. Sou com lo forn, del que no ix la flama, perque no pot. En lo demés, li es llevàra el estorç, la veuriu bolar

(111)
Danie. 3. v. 48 cremà à quants al rededor encontra. (111)
Fu.

Fugiu, puix, fugiu de Babilonia. Caminau mentres teniu la llum dest dia. Cuydado, qu'esta llum no es convertixca en tenebres (112).

Sigau ben venguts, ò estats en Valencia sens perdre temps tan acceptable, y dies de salut. Lo Papa Bonifaci VIII. en lo any 1300. institui un Jubileu centenar, citant à cabrevar los Chirilians en la Sancta Ciutat de Roma, Mare, Meſtra, y coroneta de totes les Esglesies, consagrada ab la gloriosa Sang dels Sancts Apostols, è innumera-bles Martyrs, y riquiſſima per lo tesor inagotable de sagrades Indulgencies (del qu'es general Taulager, y Dispenser major lo Pare Sanct) ab que puguen los fells Chirilians pagar de con-tat, com la taula de Valencia, los deutes con-traguts per les ſues culpes. (113)

Valencia, dita Roma en la ſua fundació (114), sempre fone Ciutat de gran nom en Europa, y ſup-olició en armes, lletres, amenitar, y riquesa. En ſanctedat, y pietat no tingué tanta nomenada hasta la conquista del Rey Don Jaume. Après desta re-florí de manera, que al present se alça en la corteſta de Ciutat Sancta, que ſem à Jerusalem, y à Ro-ma. *Deſta Sancta Ciutat Valenciana* (canta la Esgleſia) *es Sanct Vicent el honor* (115). Deu, qu'era no-tori en lo rinec de Judea, y tenia gran nom en lo reſtant del Regne de Iſrael, tingue cabuda en la plaça major de tot lo mon per la predicació dels Apostols (116). Y la ſanctedat de Valencia estava com arrinconada en est Regne, y lo mes mes en Eſpanya, hasta que la predicació del Apostol Valencí li feu el honor de que la reconeguera per tal rota la Esgleſia, derramada per les quatre parts del mon.

El Ven. Micò donà est altra rahò: *San Vi-cente diò à ſu Patria Valencia el luſtre de ſu ſanti-dad; pues aunque tiene muchos Santos antiguos,*
E no

(112)

Iſa. 48. v. 20.
Luc. 11. v. 35.
Joan. 12. v. 35.

(113)

Antiq. Extr.
de Pœnit. O.
Rem.

(114)

Diago Hiſt.
Regn. lib. 2.
cap. 10.

(115)

Breviar. Ord.
Præd. ad Lau-
des D. Vinc.
in Hyem.

(116)

Pſal. 18. v. 5.
Psalm. 75.
v. 1.

(117)
V. Micó cit.
supr. n. 108.

no fueron nativos de Valencia, sino de otras partes; pero S. Vicente en Valencia nació, y se educó, y se formó Lucero de Santidad (117). Ab la llicència d'est Pare nostre, diré, que S. Vicent naixqué, après que S. Pere Pasqual era nat, y criat en Valencia, com altres, de qui es, y serà en benedició la memoria; y per conliguent, la dita rahó ha menester un granet mes de sal. Y es est. S. Pere Pasqual no parlaba sempre en Valencià. En lo Arçobispat de Toledo parlà en Castellà; y entre Moros, en Granada, y en Jaen, Arabich, ò Andaluç; puix del llenguatge natiu, fora d'est Regne, apenes se tèn notícia, y dins se practica molt poc, per mes que sia un idioma tan significatiu, y expressiu, que ningú dels vulgars lo iguala. Doncs per S. Pere Pasqual, y altres Sançts mes antics que S. Vicent, no pogueren les Provincies forasteres pendre llengua de la sanctat de Valencia. Esta Ciutat, com que estava muda, per saltarli *llengua Sancta*, que s'acreditàs entre les estrangeres, haita que tingué la de S. Vicent. Per esta sua *sancta llengua* es ya diligència inutil buscar excelencies de la Valenciana, sanctificada en los Sermons del Sanct, y per la sua sancta boca feta comuna pera totes les Nacions, com en los principis del mon l'altra llengua sancta (118).

(118)
Breviar. Ord.
Præcl. in Hym.
ad V. D. V. in.
Card. Gotti
Vor. Relig.
Christ. tom. 2.
cap. 2. §. 2.

S. Vicent naixqué en Valencia en lo any 1350. Est any fone de Jubileu, perque Clement VI. rebaixa el Centenar de Bonifaci à cinquante, com era moda del antic Testament. Y Pau II. atement a la brevetat de la vida humana, feu la ultima rebaixa als 25. en que huy queda, en lo any 1470. quinze anys apres de canonicat S. Vicent (119). Sobre aquest Sanct estigue el Escript Sanct; si no desde el ventre de la sua Mare, desde el bateig en S. Esteve (120). Ab la sua

sua unció fone embiat pera evangelicar als pobres, curar als contrits de cor, predicar als Catiús llibertat, visita pera els cegos, y pera tots el any accepte del Senyor, y el dia de retribució (121).

(121)
Isa. 61. v. 1.
Luc. 4. v. 18.

Doncs si el Jubileu centenari fa la primer rebaixa en naixent S. Vicent, y ultimament après de canonicat; quan Valencia, remedant el origen, y primera institució del any Jubilar, ha resolt solemnicar la Canonicació del Sanct per Centuries, com la del primer any sanct? Mané pregonar, no com la gentil Roma: *Vinguen tots als entreteniments, que ni se han vist, ni es veuran altra vegada per los que ara viuen* (122); sino com la Christiana: *Donxvos presta per vindre al lloc, qu'elegí el Senyor, à esta Jerusalem nova, Ciutat Sancta, y terra de Sançts. Est Centenar es un any placable, any de redempció, y perdó general de pecats*. En ell som convidats, no com en altre temps la Nació Judaica à la recuperació de les finques perdudes, ò enajenades, sino à la possessió de la heretat eterna. No som eximts del treball de llaurar la terra, sino que percebim, y cullim los fruits abundants, que donaren los merits de S. Vicent, pera que figam absofets, no del deute pecuniari, ò esclavonia humana, sino dels grillons del pecat, y les penes: No que del desterro nos sia llicit tornar à la patria terrenal, sino qu'ens mostre, obriga, y desllembarçe el camí pera la Celestial (123).

(122)
Dempter est
supra.

Cantau, puix, Oyents molt amats, les gracies à Deu, dient: *Valencia es la Ciutat del nostre baluart, mur, y antemural es posat en ella: Obriu els portals, y entre la gent justa, que guarda fe, y veritat. Ya no queda rastre del antic error: conservauis pau, pau, perque tenim posades les esperances en lo teu S. Vicent per centenars eterns*.

(123)
Apud Vanc.
tant de Jubil.
P. 45.

eterni. Mes si algú, per desgràcia, ha dest Centenar prèss ocasió pera olvidar-se de Deu, y de que la tè jurada, no ha de veure la sua gloria el que (124) *obra iniquitats en terra de Santís* (124); què aguar-
 Ifa. 26. v. 1. da? Al instant llançes als peus de S. Vicent, 2.3.4. *Oratio*
 aprete els punys à la penitència, y com disciplinat de la sua Confraria, trèss vegades alçe lo crit: *Senyor, ver Deu, misericordia. Senyor, ver Deu, misericordia. Senyor, ver Deu, misericordia,*
 en Centenar de Centehars. Amen.